

บทบาทและเทคนิคทางการบัญชีบริหารในธุรกิจสตาร์ทอัพ

Role and Techniques of Management Accounting in Startup Business

กฤตยา แสงบุญ¹
Krittaya Sangboon
ไทรรงค์ สวัสดิกุล²
Trairong Swatdikun

Article History

Received: May 2, 2018

Revised: November 19, 2018

Accepted: November 27, 2018

บทคัดย่อ

ธุรกิจสตาร์ทอัพมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการทางเศรษฐกิจของประเทศไทย 4.0 และเนื่องจากการเริ่มก่อสร้างธุรกิจประเภทในช่วงเริ่มต้นเป็นจุดสำคัญที่จะทำให้ธุรกิจสามารถเติบโตแบบก้าวกระโดดในอนาคต การบัญชีจึงมีบทบาทในการเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางธุรกิจ ดังนั้น มาตรฐานการบัญชีสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมจึงถูกพัฒนาขึ้น ในขณะเดียวกัน การบัญชีบริหารสำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อสร้างให้เกิดระบบข้อมูลเพื่อการวางแผน ควบคุม กำกับดูแล และตัดสินใจ โดยมีการนำเทคนิคทางการบัญชีบริหารบางชนิดมาใช้กับกิจการสตาร์ทอัพเพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะส่งผลให้กิจการดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

คำสำคัญ: ธุรกิจสตาร์ทอัพ การบัญชีบริหาร คุณภาพข้อมูล

Abstract

Startup business plays an important role in economic development, particularly in Thailand 4.0. The business is set to be able to dramatically rise to fame where starting point is really a key. Accounting, thus, should provide relevant information and faithful representation for management decision. Accounting for Small and Medium Enterprise has been developed and management accounting is set to stimulate planning, control, governance, and facilitate decision making which maximize the efficiency of the business. Consequently, the business would be able to operate in accordance with its vision.

Keywords: Startup Business, Management Accounting, Data Quality

¹คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Mahasarakham Business School, Mahasarakham University
E-mail: krittaya.s@acc.msu.ac.th

²คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Mahasarakham Business School, Mahasarakham University
E-mail: Trairong.s@acc.msu.ac.th

บทนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมธุรกิจโดยเฉพาะ การเกิดขึ้นของธุรกิจดิจิทัลที่มีบทบาทอย่างมากในระบบ เศรษฐกิจใหม่ที่ธุรกิจถูกสร้างสรรค์และดำเนินการในโลกเสมือน ซึ่งนวัตกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นผลมาจากพัฒนาการของระบบ อินเทอร์เน็ต ปัจจัยเหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้นของธุรกิจขนาดเล็ก ที่มีศักยภาพในการเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็วในรูปแบบของ การดำเนินธุรกิจแบบใหม่ที่รู้จักกันในนาม “ธุรกิจสตาร์ทอัพ” ซึ่งนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินธุรกิจให้สามารถเข้าถึง กลุ่มลูกค้าในตลาดไทยและต่างประเทศ ธุรกิจประเภทนี้ จำเป็นต้องมีโครงสร้างที่สามารถรองรับการเติบโตแบบ ก้าวกระโดดในอนาคต การบัญชีบริหารจึงมีบทบาทในการ นำเสนอข้อมูลเพื่อรองรับการดำเนินงานในรูปแบบดังกล่าว

แม้การดำเนินธุรกิจของธุรกิจสตาร์ทอัพแตกต่างจาก ธุรกิจแบบดั้งเดิม แต่ Spiceland et al. (2015) อธิบายว่า ข้อมูลมีความสำคัญอย่างยิ่งในองค์กรทุกแห่ง โดยเฉพาะการ บริหารธุรกิจซึ่งต้องนำข้อมูลมาใช้ประกอบการตัดสินใจ โดย ข้อมูลที่เกิดขึ้นนั้นจะต้องถูกจัดการให้อยู่ในรูปแบบที่พร้อมใช้งาน และครอบคลุมประเด็นที่กิจการต้องทำการตัดสินใจ ทั้งนี้ กิจการต้องตระหนักว่าหากกิจการลงทุนในระบบข้อมูลจำนวน มหาศาลแต่ไม่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจได้จริง การ ลงทุนดังกล่าวนั้นก็ไม่ได้เกิดประโยชน์ ดังนั้น ผู้บริหารต้องจัด ให้มีการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเลือกใช้วิธีการจัดการเพื่อให้ ได้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสม มีความเกี่ยวข้องกับ ปัญหา ทันต่อเวลา ถูกต้องและเชื่อถือได้ เปรียบเทียบกันได้ สามารถเข้าใจได้ และมีประโยชน์ที่ได้รับคุ้มค่ากับต้นทุน ที่เสียไป เพื่อให้การตัดสินใจในการบริหารจัดการถูกต้อง เหมาะสม Rodpetch (2005) ระบุว่าสารสนเทศการบัญชีมี ความสำคัญในการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เพื่อการบริหารทั้งธุรกิจข้ามชาติ ธุรกิจทั่วไป และธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ดังนั้น นักบัญชีจึงต้องจัดเตรียมสารสนเทศ ทางบัญชีที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของ องค์กร นอกจากนี้ Mowen, Hansen, and Heitger (2017) ระบุในรายละเอียดว่า การบัญชีบริหารต้องให้สารสนเทศ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผน ควบคุม ตัดสินใจ และทำหน้าที่ เป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับ Swatdikun (2016) ซึ่งระบุว่า การบัญชีบริหารนั้นต้องมีความ เกี่ยวข้องกับปัญหาที่กำลังจะตัดสินใจ มีความถูกต้อง ทัน ต่อเวลาในการนำไปใช้งาน กระชับ และเข้าใจง่าย โดยข้อมูล

ทางการบัญชียังจะช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้อันจะทำให้ธุรกิจดำเนินไปในทิศทาง ที่พึงประสงค์ อย่างไรก็ตาม Sengpanich (2015) ระบุว่า การ แข่งขันทางธุรกิจที่รุนแรง ส่งผลกระทบต่อความสามารถ ในการแข่งขันและความอยู่รอดของธุรกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม งานวิจัยดังกล่าวพบว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศทางการบัญชี โดยจัดให้มีการจัดทำบัญชีวิเคราะห์กำไร บริหารเงินทุน และการ วางแผนการดำเนินงาน แต่ก็พบว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ส่วนหนึ่งยังไม่จัดให้มีระบบการบัญชีที่เหมาะสม อีกทั้งไม่สามารถ ใช้ประโยชน์ทางการบริหารจากข้อมูลบัญชีที่เกี่ยวข้องได้ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้กิจการต้องลดข้อบกพร่องสำคัญคือ การบันทึกบัญชีไม่ถูกต้องและไม่สมบูรณ์ และไม่สามารถนำ ข้อมูลทางการบัญชีมาใช้ในการวางแผนและตัดสินใจได้

บทความเรื่องบทบาทและเทคนิคทางการบัญชีบริหาร ในธุรกิจสตาร์ทอัพฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ประกอบการ ธุรกิจสตาร์ทอัพตระหนักถึงความสำคัญของการบัญชีโดยเฉพาะ การบัญชีบริหาร ซึ่งจะมีส่วนช่วยเตรียมความพร้อมให้ธุรกิจ สตาร์ทอัพมีข้อมูลที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อรองรับการ ขยายกิจการในอนาคต ดังนั้น บทความฉบับนี้จึงแบ่งการ นำเสนอเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย รูปแบบของธุรกิจสตาร์ทอัพ คุณภาพข้อมูลเพื่อการบริหารธุรกิจสตาร์ทอัพ บทบาทการบัญชี บริหารในธุรกิจสตาร์ทอัพ เทคนิคทางการบัญชีบริหารในธุรกิจ สตาร์ทอัพ และบทสรุป

ธุรกิจสตาร์ทอัพ

ธุรกิจสตาร์ทอัพเป็นรูปแบบธุรกิจที่ถูกกล่าวถึง อย่างมากในปี พ.ศ. 2551 ธุรกิจรูปแบบนี้ใช้ประโยชน์จากการ เปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีเพื่อช่วยให้การดำเนินชีวิตในโลก สมัยใหม่สะดวกขึ้น เช่น การสร้างแอปพลิเคชันเพื่อให้บริการ คำปรึกษาด้านภาษีแก่ลูกค้า โมเดลธุรกิจจึงเป็นจุดเริ่มต้นและ สำคัญที่ทำให้ธุรกิจเติบโตได้อย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดด การออกแบบธุรกิจจึงเน้นความสามารถในการทำซ้ำได้โดย ง่าย และสามารถขยายกิจการได้โดยง่าย (Steveblank, 2017)

มีผู้ระบุลักษณะของธุรกิจสตาร์ทอัพหลายราย เช่น Supadhiloke (2016) ระบุว่า ธุรกิจสตาร์ทอัพ หมายถึง ธุรกิจ ที่ถูกออกแบบมาให้เติบโตอย่างรวดเร็วมาตั้งแต่แรก ตั้งแต่ ที่ทีมงาน โครงสร้างธุรกิจ ไปจนถึงวิธีการใช้เงิน และการทำตลาด โดยไม่ได้เกี่ยวข้องว่าจะต้องเป็นธุรกิจเทคโนโลยี หรือได้รับ การลงทุน หรือผ่านการควบกิจการ หรือการเข้าตลาดหุ้นแต่ อย่งใด อย่างไรก็ตาม สตาร์ทอัพที่ประสบความสำเร็จได้นั้น

จะต้องมีคุณสมบัติ 2 ข้อคือ ทำธุรกิจที่นำเสนอสิ่งที่เป็นที่ต้องการของตลาดที่มีขนาดใหญ่ และมีความสามารถในการเข้าถึงตลาดนั้นได้ นอกจากนี้ ผู้เขียนยังตั้งข้อสังเกตว่า ธุรกิจสตาร์ทอัพต้องเริ่มต้นจากธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยผู้ประกอบการใหม่ที่ก่อตั้งธุรกิจใหม่นำเสนอความสร้างสรรค์ในตัวผลิตภัณฑ์ อันเป็นแหล่งที่มาของรายได้ และสร้างความเติบโตให้กับองค์กรเป็นสำคัญ โดยสตาร์ทอัพเน้นการนำเทคโนโลยีมาสร้างความได้เปรียบในการเผยแพร่และเชื่อมต่อ และมีการประยุกต์ใช้กลยุทธ์การสื่อสารแบบบูรณาการ Worapongdee (2017) เพิ่มเติมว่า ธุรกิจสตาร์ทอัพหมายถึง กิจกรรมที่เริ่มต้นธุรกิจจากจุดเล็กๆ เพื่อให้เติบโตอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดด โดยออกแบบให้ธุรกิจสามารถทำซ้ำได้โดยง่าย โดยมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นปัจจัยหลักในการนำเสนอต่อกลุ่มลูกค้า เป้าหมายในการสร้างธุรกิจเกิดจากความต้องการในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันหรือเห็นโอกาสทางธุรกิจที่ยังไม่เคยมีการทำมาก่อน นอกจากนี้ Leelatham (2017) ระบุว่าธุรกิจสตาร์ทอัพ เป็นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษซึ่งหมายถึง ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีโดยนำเสนอนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างอรรถประโยชน์จากการเชื่อมโยงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัย เพื่อสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์/บริการที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์โดยก่อให้เกิดความแตกต่างและโดดเด่นกว่ากิจการอื่น สินค้าบริการนั้นจึงต้องสามารถเข้าทดแทนพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของลูกค้าที่พร้อมยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ธุรกิจสตาร์ทอัพมักจัดตั้งในรูปแบบของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีมาสร้างผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงแก่ผู้บริโภค กิจกรรมที่ใช้เทคโนโลยีตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้มากกว่า กิจกรรมนั้นก็จะเป็นผู้ประกอบการที่มีผลประโยชน์ที่ดีและมีความสามารถในการเติบโตต่อไป จะเห็นได้ว่า ผู้เขียนทั้งสามท่านได้ให้คำนิยามธุรกิจสตาร์ทอัพอย่างสอดคล้องกัน คือ ธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีในการตอบสนองความต้องการของลูกค้า โดยมีรูปแบบการทำซ้ำโดยมักพบว่าธุรกิจสตาร์ทอัพเป็นธุรกิจที่เกิดขึ้นจากแนวคิดเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันนั่นเอง

Worapongdee (2017) ระบุว่า เดิมสตาร์ทอัพเป็นคำที่ใช้เรียกบริษัทเกิดใหม่ด้านเทคโนโลยีเช่น Google Paypal Twitter และ Facebook ซึ่งล้วนมีจุดกำเนิดใน Silicon Valley สหรัฐอเมริกา ต่อมาคำดังกล่าวถูกใช้กับธุรกิจที่เน้นการเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งในสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่นๆ ซึ่งในช่วงแรกมักเป็นธุรกิจที่ใช้แนวคิดเศรษฐกิจแบ่งปัน (sharing economy) สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพในประเทศไทย

ที่ประสบความสำเร็จในยุคเริ่มต้น คือ Wongnai ที่พัฒนาจากเว็บไซต์แนะนำร้านอาหารตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 มาเป็นแพลตฟอร์มในการค้นหาร้านอาหารแนะนำโดยธุรกิจมีรายได้หลักจากค่าโฆษณาและการขายบัตรลดร้านอาหาร สำหรับสตาร์ทอัพไทยที่ได้รับความนิยมอย่างมาก คือ Ookbee ที่นำเสนอแพลตฟอร์มหนังสือออนไลน์ในปี พ.ศ. 2554 โดยปัจจุบันธุรกิจนี้จัดเป็นร้านหนังสือออนไลน์ที่ใหญ่ที่สุดในอาเซียน โดยมีลูกค้าทั้งในไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และอินโดนีเซีย จึงเป็นตัวอย่างสตาร์ทอัพของไทยที่ก่อตั้งเพียงไม่กี่ปีแต่สามารถสร้างอัตราการเติบโตได้อย่างรวดเร็ว และมีมูลค่าธุรกิจมากกว่า 1,000 ล้านบาท

คุณภาพข้อมูลเพื่อการบริหารธุรกิจสตาร์ทอัพ

เมื่อผู้ประกอบการสตาร์ทอัพต้องทุ่มทรัพยากรเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า ระบบข้อมูลที่มีคุณภาพจะช่วยให้ธุรกิจสตาร์ทอัพตัดสินใจทางธุรกิจได้อย่างเหมาะสม และช่วยสร้างความเชื่อมโยงข้อมูลไปสู่การวางแผนและควบคุม นอกจากนี้ ข้อมูลที่เหมาะสมยังช่วยลดความยุ่งยากเมื่อต้องรายงานข้อมูลแก่หน่วยงานที่กำกับดูแล เช่น กรมสรรพากร อีกด้วย

Spiceland et al. (2015) นิยามว่า การบัญชีหมายถึง ศิลปะของการเก็บรวบรวม จัดบันทึก จัดหมวดหมู่ สรุปผล ข้อมูลและจัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงินพร้อมตีความหมายของเหตุการณ์เหล่านั้น มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารธุรกิจในการเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจ ทั้งนี้ การดำเนินธุรกิจในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากธุรกิจแบบเดิมซึ่งผู้ผลิตเป็นผู้กำหนดลักษณะคุณภาพรวมทั้งราคาสินค้า แต่ในปัจจุบัน ผู้บริโภคคือผู้มีอำนาจในการกำหนดสิ่งเหล่านี้รวมทั้งกลไกทางการตลาดโดยทิศทางในการดำเนินธุรกิจขึ้นอยู่กับความพอใจของลูกค้าหรือผู้บริโภค กิจกรรมต่างๆ จึงต้องปรับตัวเองให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงนั้นจึงจะสามารถอยู่รอด โดยต้องใช้ความรู้ ความสามารถ และการบริหารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ โดยเฉพาะข้อมูลทางการบัญชีที่ช่วยในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้ถูกต้องและแม่นยำ ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจสามารถบรรลุเป้าหมายของกิจการได้ (Henchokchaichana, 2015) Spiceland et al. (2015) สรุปกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินไว้ว่า ข้อมูลทางการบัญชีบริหารที่ดีสำหรับใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าของกิจการควรประกอบด้วยคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความเกี่ยวข้องกับปัญหา (relevance) ข้อมูลที่นำมาใช้ต้องมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งที่กำลังพิจารณาและเนื้อหาของข้อมูลตรงประเด็นกับปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถนำมาสรุปผลเป็นรายงานเพื่อช่วยในการตัดสินใจของเจ้าของกิจการ สำหรับแก้ไขปัญหาคือข้อมูลที่จำเป็นสำคัญ โดยไม่ควรนำรายการอื่นใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่กำลังพิจารณาอยู่ขึ้นมาพิจารณาในขณะนั้น

2. เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (faithful representation) ข้อมูลที่นำเสนอถูกต้องแม่นยำ ต้องเกิดจากกระบวนการจัดเก็บข้อมูลที่ครบถ้วน โดยผู้จัดทำมีความเป็นกลางในการนำเสนอข้อมูลตามความเป็นจริงของเหตุการณ์ และระมัดระวังไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดที่กระทบต่อความถูกต้องของข้อมูล

3. เปรียบเทียบได้ (comparability) ข้อมูลที่นำเสนอจะต้องเกิดจากหลักการบัญชีที่มีความสม่ำเสมออันส่งผลให้ข้อมูลสามารถเปรียบเทียบกับข้อมูลสำหรับกิจการนั้นในช่วงเวลาที่ต่างกัน รวมถึงสามารถเปรียบเทียบกับกิจการที่ดำเนินงานลักษณะเดียวกันได้

4. พิสูจน์ยืนยันได้ (verifiability) ข้อมูลที่นำเสนอต้องสามารถตรวจสอบซ้ำโดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็นอิสระแล้วพบความเห็นร่วมกันว่าข้อมูลนั้นเที่ยงธรรม โดยการตรวจสอบอาจกระทำโดยการสังเกตโดยตรง เช่น การตรวจนับสินค้าคงเหลือ หรืออาจจะกระทำโดยการตรวจสอบปัจจัยนำเข้าแบบจำลอง หรือการใช้เทคนิคอื่นเพื่อยืนยันข้อมูลนั้น

5. ความทันต่อเวลา (timeliness) ข้อมูลจะต้องมีความสะดวกในการจัดเก็บ เพื่อให้พร้อมที่จะนำมาใช้งานได้ทุกเมื่อ และมีความทันสมัย อย่างไรก็ตาม หากยังไม่มีข้อมูลที่จำเป็นปัจจุบันเพียงพอต่อการตัดสินใจ นักบัญชีบริหารอาจจำเป็นต้องใช้หลักเกณฑ์ที่น่าเชื่อถือสำหรับประมาณการข้อมูลขึ้นมาใช้ก่อนได้

6. ความสามารถเข้าใจได้ (understandability) ข้อมูลที่นำมาใช้ควรกระชับรัดกุม มีการสรุปอย่างตรงประเด็น มีการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลและการใช้ถ้อยคำที่สามารถทำให้ผู้อ่านข้อมูลเข้าใจได้ง่าย และมีการแสดงการคำนวณประกอบอย่างชัดเจน

จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะของข้อมูลการบัญชีที่พึงประสงค์เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการตัดสินใจ สอดคล้องกับความเห็นของ Khuanmar, Pinvehar, and Nachairit (2013) นอกจากนี้ Homsud (2016) ยังระบุเพิ่มเติมว่าการว่าจ้างนักบัญชีที่มีความเชี่ยวชาญก็มีความจำเป็นสำหรับกิจการมือใหม่ เพราะนอกจากข้อมูลที่ได้จะมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์

แล้ว ยังส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของหน่วยงานที่กำลังดูแล และยังทำให้ฝ่ายบริหารสามารถนำข้อมูลไปใช้ในกระบวนการบริหารกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ในการจัดสรรทรัพยากรของกิจการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กิจการได้

บทบาทการบัญชีบริหารในธุรกิจสตาร์ทอัพ

การบัญชีบริหารเป็นการบัญชีแขนงหนึ่งประกอบด้วยการรวบรวมการแจกแจง การวิเคราะห์ การรายงาน และการสื่อสารของข้อมูลทางการบัญชีซึ่งใช้ภายในธุรกิจ เพื่อให้ผู้บริหารใช้ในการวางแผนการตัดสินใจรวมถึงการประเมินผล การควบคุมภายใน และการกำกับดูแล (Chalermkanchana, 2009; Swatdikun, 2016; Mowen et al., 2017) บทบาทของการบัญชีบริหารจะเกี่ยวข้องกับการนำเสนอข้อมูลแก่ผู้ใช้ภายในกิจการตามความต้องการของผู้บริหาร เช่น นำเสนอข้อมูลต้นทุนการผลิต พฤติกรรมต้นทุน การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนปริมาณและกำไร การวางแผนกำไรโดยกำหนดในรูปของการจัดทำงบประมาณ ต้นทุนมาตรฐาน การบริหารต้นทุน การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างต้นทุนกับมาตรฐานรวมทั้งงบประมาณที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การประเมินผลงาน และการตัดสินใจระยะสั้นและระยะยาว เป็นต้น โดยการตัดสินใจเลือกใช้เทคนิคต่างๆ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารและประเภทอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ (Davila & Foster, 2005)

Janatuinen (2013) ระบุว่า นักบัญชีบริหารจึงมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของโลกธุรกิจในยุคดิจิทัลได้ เนื่องจากผู้บริหารจะต้องขับเคลื่อนกลยุทธ์ของธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีโดยต้องผนวกเทคโนโลยีเข้ากับทฤษฎีและแนวคิด เพื่อปรับเข้ากับกิจกรรมในสายงานต่างๆ โดยนักบัญชีบริหารมีบทบาทที่สัมพันธ์กับธุรกิจสตาร์ทอัพ 5 ประการ คือ

1. การคำนวณต้นทุนการผลิต ทำให้กิจการสามารถวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือซึ่งเป็นองค์ประกอบในการระบุฐานะทางการเงินของกิจการ นอกจากนี้ การคำนวณต้นทุนดังกล่าวยังช่วยให้กิจการสามารถวัดมูลค่าต้นทุนขาย ซึ่งทำให้กิจการสามารถวัดผลการดำเนินงานได้

2. การวางแผน เกี่ยวข้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์รวมถึงการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตัวอย่างเช่น การเพิ่มขึ้นของส่วนแบ่งตลาด หรือการเพิ่มขึ้นของกำไรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และแหล่งเงินทุน เพราะธุรกิจสตาร์ทอัพจะต้อง

เติบโตอย่างรวดเร็ว การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ดีจะทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ

3. การควบคุม เป็นขั้นตอนสำคัญในการนำแผนมาเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ถ้าเป็นผลต่างที่น่าพอใจ ผลการปฏิบัติงานจริงจะดีกว่าแผนงานที่กำหนดไว้ ในทางตรงกันข้าม ถ้าเป็นผลต่างที่ไม่น่าพอใจ ผลการปฏิบัติงานจริงจะด้อยกว่าแผนงานที่กำหนดไว้ การควบคุมที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องนำผลต่างที่น่าพอใจและผลต่างที่ไม่น่าพอใจมาพิจารณาหาสาเหตุของความแตกต่างเพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. การกำกับดูแลช่วยให้การดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนถูกต้องเหมาะสม เช่น การคำนวณว่าควรส่งสินค้าเมื่อใด จะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่กิจการ หรือต้องวางแผนไม่ให้มีสินค้าคงเหลืออยู่ในมือมากเกินไปหรือน้อยเกินไปจนอาจทำให้สินค้าขาดมือ เป็นต้น

5. การตัดสินใจ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดโดยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้วางแผนไว้ตั้งแต่เริ่มแรก ดังนั้น ปัจจัยที่สำคัญก็คือการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องต้องอาศัยการบัญชีบริหารเป็นเครื่องมือ

พร้อมกันนี้ Mason and Brown (2010) พบบทบาทของการบัญชีบริหารในธุรกิจสตาร์ทอัพในการช่วยให้ผู้บริหารสามารถวางแผน และตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของธุรกิจสตาร์ทอัพที่เป็นการเริ่มต้นธุรกิจเพื่อการเติบโตแบบก้าวกระโดด นอกจากนี้ Davila and Foster (2007) ยังพบว่าประสบการณ์ทำให้ผู้บริหารเลือกประยุกต์ใช้การควบคุมทางการบริหารมากขึ้น และระดับการประยุกต์ใช้การควบคุมทางการบริหารต่ำส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งบริหารที่สั้นลง นอกจากนี้ความสนใจในธุรกิจสตาร์ทอัพ ยังพบงานวิจัยส่วนหนึ่งที่สนใจ การประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เช่น Thongsukhowong and Sutthachai (2010) ศึกษาประโยชน์ของรายงานทางการเงินของผู้ประกอบการกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียเหนือ และพบว่ามีการใช้ประโยชน์จากรายงานทางการเงินในการควบคุมและประเมินผล การวางแผน การสั่งการและการสร้างแรงจูงใจ โดยเทคนิคที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของเงินทุน การวิเคราะห์ต้นทุน และการจัดทำงบประมาณ ตามลำดับงานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Pawasutthinon and Kongsawat (2011) ที่ระบุว่าผู้บริหารสามารถใช้บัญชีบริหารในการวิเคราะห์ เพื่อสามารถแก้ไขหรือป้องกันได้อย่าง

ทันท่วงที หากผู้บริหารได้นำข้อมูลบัญชีบริหารไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ Sengpanich (2015) ที่ศึกษาการจัดทำและการใช้ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคเหนือ ทั้งกิจการเจ้าของคนเดียวห้างหุ้นส่วน และบริษัทจำกัด โดยพบว่า ร้อยละ 66 ของธุรกิจมีการจัดทำบัญชี โดยการวิเคราะห์กำไร การบริหารเงินสด และการวางแผนการดำเนินงาน เป็นเทคนิคที่ถูกนำไปใช้มากที่สุด และ Ponikornkij and Sangboon (2011) พบว่ากิจการที่มีขนาดต่างกันมีการใช้ข้อมูลต้นทุนเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด

เทคนิคทางการบัญชีบริหารในธุรกิจสตาร์ทอัพ

ความต้องการข้อมูลของผู้บริหารเพื่อประกอบการตัดสินใจนั้นมีความหลากหลาย ขึ้นกับเหตุการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้น โดยรูปแบบของข้อมูลหรือรายงานที่นำเสนอจะมีลักษณะและเนื้อหาที่แตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการนำไปใช้เช่นกัน ดังนั้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการข้อมูลของผู้บริหาร เทคนิคทางการบัญชีบริหารที่เหมาะสมกับกิจการประเภทนี้จึงถูกนำไปประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยผู้บริหารควรตระหนักว่าการบัญชีการเงินสำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพนั้นผู้ประกอบการสามารถตัดสินใจเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ว่าจ้างสำนักงานบัญชี หรือจัดให้พนักงานบัญชีในกิจการ แต่สำหรับการบัญชีบริหารสำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพนั้น กิจการจำเป็นต้องจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดทำรายงานเพื่อการบริหารโดยใช้เทคนิคดังนี้

1. การสะสมต้นทุนการผลิตเพื่อทำการระบุมูลค่าสินค้า (Pekar, 2017) ประกอบด้วยการต้นทุนงานสั่งทำการต้นทุนช่วง และการต้นทุนมาตรฐาน Rodpetch (2005) อธิบายเพิ่มเติมว่าเทคนิคต้นทุนดังกล่าวล้วนเป็นเทคนิคแบบดั้งเดิมที่ยังคงถูกนำมาประยุกต์ใช้เพื่อคำนวณต้นทุนการผลิตในปัจจุบัน นอกจากนี้ Chalermkanchana (2009) ยังระบุถึงความสำคัญของการระบุต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่ถูกนำไปใช้ในการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์หรือบริการ นอกจากนี้ ธุรกิจสตาร์ทอัพส่วนใหญ่มักจะเป็นธุรกิจการจัดหาบริการหรือการให้ข้อมูลแก่ลูกค้า ซึ่งไม่เคลของสินค้า/บริการลักษณะนี้จำเป็นที่จะต้องมีการคำนวณต้นทุนได้อย่างเหมาะสมกับตัวผลิตภัณฑ์อย่างแท้จริง

2. การวางแผนดำเนินงาน เริ่มจากการจำแนกต้นทุนตามพฤติกรรม เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุน-ปริมาณ-กำไร ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การวิเคราะห์ส่วนเกินที่ปลอดภัย และการวิเคราะห์ ค่าระดับความเสี่ยงในการดำเนินงาน Swatdikun (2016) ระบุว่า

ความเข้าใจพฤติกรรมต้นทุนจะช่วยให้กิจการควบคุมต้นทุน โดยการเทียบเคียงต้นทุนผันแปรต่อหน่วยที่เกิดขึ้นกับต้นทุนผันแปรต่อหน่วยของอุตสาหกรรม หรือต้นทุนผันแปรต่อหน่วยของกิจการที่เป็นต้นแบบที่ดีเลิศ โดยพยายามลดความแตกต่างระหว่างต้นทุนของกิจการที่ยังมีข้อด้อยด้วยการเปรียบเทียบเพื่อปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน

3. การวางแผนทางการเงินด้วยเทคนิคงบประมาณ เป็นเทคนิคที่ธุรกิจสตาร์ทอัพควรใช้ในการวางแผนและควบคุมทางการเงิน (Rigoglioso, 2005) ประกอบด้วย งบประมาณดำเนินการ และงบประมาณการเงิน Association of Chartered Certified Accountants (2013) ระบุความสำคัญของการงบประมาณการเงินโดยเฉพาะงบประมาณเงินสดซึ่งมีบทบาทสำคัญในการบริหารกระแสเงินให้เพียงพอ กับความต้องการและเหมาะสมกับความจำเป็น นอกจากนี้ กิจการสตาร์ทอัพสามารถหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพ ด้วยการกำหนดค่าเป้าหมาย ซึ่งอาจได้มาจากการเปรียบเทียบ ภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยค่าเป้าหมายควรต้องมีความท้าทายต่อผู้ปฏิบัติและมีความเป็นไปได้

4. การกำกับดูแลสินค้า Tsai (2016) ระบุถึงความสำคัญของการกำกับดูแลสินค้าโดยเน้นย้ำว่า แม้ระบบการควบคุมสินค้าจะมีความยุ่งยากแต่เป็นสิ่งจำเป็นในการวางแผนและควบคุมสินค้าคงเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ การใช้โปรแกรมสเปรดชีตหรือกระทั่งการทำบัญชีสินค้าก็ยังเป็นสิ่งจำเป็นหากโปรแกรมวางแผนทรัพยากรองค์กร (Enterprise Resource Planning: ERP) ยังเป็นสิ่งที่เกิณศักยภาพของกิจการ

5. การกำหนดราคาขาย Stefanidis (2015) ระบุเทคนิคการกำหนดราคาขายในอดีตโดยการนำต้นทุนของผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นบวกด้วยอัตราส่วนบวกเพิ่ม (markup) ที่มีถูกกำหนดขึ้นจากอัตราผลตอบแทนที่ผู้บริหารต้องการและต้นทุนประจำงวด (period cost) จากนั้นฝ่ายบริหารจะพิจารณาปัจจัยเชิงการตลาด และจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ราคาที่เหมาะสมผลและพอใจผู้บริโภค อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันกิจการใช้เทคนิคการต้นทุนเป้าหมาย (target costing) เป็นเทคนิคสำคัญในการนำราคาผลิตภัณฑ์หรือบริการที่กำลังพิจารณาหักด้วยอัตรากำไรที่ต้องการและอัตรากำไรจ่ายดำเนินงาน ซึ่งจะได้เป็นต้นทุนเป้าหมายในภาพรวม จากนั้นจะแตกย่อยลงเป็นส่วนของต้นทุนการผลิต

จะเห็นได้ว่าเทคนิคการบัญชีบริหารของธุรกิจสตาร์ทอัพ มีลักษณะเดียวกับเทคนิคการบัญชีบริหารของธุรกิจประเภทอื่น ทั้งในประเด็นของต้นทุนผลิตภัณฑ์ การงบประมาณเพื่อการวางแผนและควบคุม การวิเคราะห์ต้นทุน-ปริมาณ-กำไร การกำกับดูแลสินค้า รวมถึงเทคนิคการตัดสินใจ อย่างไรก็ตาม เทคนิคการบริหารต้นทุน การควบคุมทางการบริหาร รวมถึงการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์จะถูกนำมาใช้อย่างจำกัด เนื่องจากขนาดของกิจการและความพร้อมของข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้อง

unสรุป

ธุรกิจสตาร์ทอัพต้องการการออกแบบให้กิจการสามารถเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจสตาร์ทอัพต้องมีความเป็นผู้ประกอบการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ในการทำธุรกิจ บนพื้นฐานการพัฒนาของเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ ทั้งนี้ ธุรกิจสตาร์ทอัพสามารถใช้การบัญชีบริหารเพื่อสร้างบทบาทสำคัญในการวางแผน โดยการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงาน การบัญชีบริหารยังช่วยธุรกิจสตาร์ทอัพในการควบคุมและกำกับดูแลเพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การบัญชีบริหารยังช่วยธุรกิจสตาร์ทอัพในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อเป็นการทำให้ธุรกิจเติบโตได้อย่างรวดเร็วภายใต้สภาพแวดล้อมต่างๆ ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจสตาร์ทอัพจึงควรตระหนักถึงความสำคัญในการใช้การบัญชีบริหารเพื่อใช้ในการวางแผน ควบคุม และการตัดสินใจเกี่ยวกับทรัพยากรเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรในที่สุด

References

- Association of Chartered Certified Accountants. (2013). Accountants for small business. Retrieved October 30, 2018, from <https://www.accaglobal.com/content/dam/acca/global/PDF-technical/small-business/pol-afb-afsb.pdf>
- Chalermkanchana, K. (2009). *Kān banchī bōrihān* (Phim khang thī sī) [Managerial accounting (4th ed.)]. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Davila, A., & Foster, G. (2005). Management accounting systems adoption decisions: Evidence and performance implications from early-stage/startup companies. *The Accounting Review*, 80(4), 1039-1068.
- Davila, A., & Foster, G. (2007). Management control systems in early-stage startup companies. *The Accounting Review*, 82(4), 907-937.
- Henchokchaichana, N. (2015). Krōp nāēkhīt kān rāingān thāng kānngōēn. [Conceptual framework for financial reporting]. *Journal of Accounting Profession*, 11(30), 78-84.
- Homsud, N. (2016). *Kānchatkān thurakit khanāt yōm* [Small business management]. Bangkok: Silpakorn University.
- Janatuinen, J. (2013). *Management accounting in early-stage growth companies- A comparative case study of 5 Finnish early-stage growth companies* (Master thesis, Aalto University).
- Khuanmar, T., Pinvehar, S. & Nachairit, I. (2013). Phonkrathop khōng khunnaphāp khōmūn thāng banchī bōrihān thī mī tō prāsithphāp kāntatsinchai khōng thurakit SMEs nai khēt phāk tawan ‘ōk chiāng nūa [Effects of quality of managerial accounting on decision-making efficiency of SMEs businesses in the Northeast of Thailand]. *Journal of Accountancy and Management*, 5(4), 103-113.
- Leelatham, M. (2017). SME Bank phrōm khaphklūan thurakit SMEs lāe satāt ‘ap nai yuk dičhithan [SME Bank readily to drive SME’s and startup business in digital era]. Retrieved April 10, 2018, from http://www.tpa.or.th/publisher/pdfFileDownloadS/TN250_P43-46.pdf
- Mason, C., & Brown, R. (2010). High growth firms in Scotland. Retrieved October 30, 2018, from https://www.researchgate.net/publication/277164120_High_Growth_Firms_in_Scotland
- Mowen M. M., Hansen, D. R., & Heitger, D. L. (2017). *Cornerstones of managerial accounting*. Bangkok: Cengage Press.
- Pawasutthinon, K., & Kongsawat, S. (2011). *Kān banchī bōrihān: Botbāt samkhan nai thāna kh r ū a n g m ū h s a m r a p p h ū h n a m ‘ o n g k ō n g k o m a i* [Managerial accounting: The important roles as instrument for manager in new age organizations]. *Executive Journal*, 31(3), 125-129.
- Pekar, J. (2017). Importance of managerial accounting from high growth online company valuation perspective. *European Financial and Accounting Journal*, 12(3), 127-144.
- Ponikornkij, N., & Sangboon, K. (2011). Kānnam khōmūn tonthun pai chai nai kāntatsinchai khōng phubōrihān thurakit ‘utsāhakam nai phāk tawan ‘ōk chiāng nūa [An investigation of cost information applied by managers in making decisions: Cases of manufacturing firms in north eastern Thailand]. *University of the Thai Chamber of Commerce Journal*, 31(2), 1-17.

- Rigoglioso, M. (2005) Smart startups don't wait to set up accounting system. Retrieved October 30, 2018, from <https://www.gsb.stanford.edu/insights/smart-startups-dont-wait-set-accounting-systems>
- Rodpetch, V. (2005). Kānchai theknik thāngkān banchī bōrihān khōng wisāhakit khanāt klāng lāe khanāt yōmthai [Use of management accounting techniques by Thai small and medium enterprises]. In *Kān prachum thāng wichākān khōng mahāwitthayalai kasetsat* [Proceedings of 43rd Kasetsart University Annual Conference: Education, agricultural extension and communication, social sciences, economics, business administration, humanities, home economics] (pp. 502-509). Bangkok: Kasetsart University.
- Sengpanich, U. (2015). Kān banchī lāe kānchai khōmūn thāngkān banchī phūa kānbōrihān chatkān khōng SMEs nai khēt phāk nūa [Accounting and the utilization of accounting information for management of small and medium enterprises in northern Thailand]. *Modern Management Journal*, 8(2), 101-103.
- Spiceland, D., Sepe, J. F., Nelson, M. W., Tan, P., Low, B., & Low, K. (2015). *Intermediate accounting*. Singapore: McGrawHill.
- Stefanidis, A. (2015). Management accounting for startups. Retrieved April 10, 2018, from akep.eu/wp-content/uploads/2015/06/MA-for-Startups.pdf
- Steveblank, S. (2017). Why a company can't "be more like a startup". Retrieved April 10, 2018, from <https://steveblank.com/2017/06/27/why-you-cant-tell-a-company-be-more-like-a-startup/>
- Supadhiloke, L. (2016). Startup khū 'arai lāe tæktāng čak SME yāngrai [What's startup and how it is different from SMEs?]. Retrieved April 10, 2018, from www.lertad.com/startup-markup/startup
- Swatdikun, T. (2016). *Kān banchī phūa kānchatkān* (Phim khrang thī sī) [Accounting for management (4th ed.)]. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Thongsukhowong, A., & Sutthachai, S. (2010). Kānchai prayōt čak raīngān thāng kānngōen khōng wisāhakit khanāt klāng lāe khanāt yōm nai phāk tawan'ōk chiāng nūa [The usefulness of financial report in SMEs in northeast Thailand]. *Ubonratchathani University Journal*, 12(2), 79-85.
- Tsai, F. (2016). Accounting system for startups. Retrieved October 30, 2018, from <https://medium.com/swlh/accounting-system-craze-14552117000b>
- Worapongdee, N. (2017). SET your startup business guide: Rūchak thurakit satā'ap [SET your startup business guide: Introduction to startup business]. Retrieved April 10, 2018, from https://www.set.or.th/education/th/enterprise/files/startup_business_guide.pdf